

Teisė kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais - Vokietija

Ta strona została przetłumaczona maszynowo – nie ma więc gwarancji co do jakości tłumaczenia.

1. Konstituciniai pagrindai
2. Teismai
3. Galimybės susipažinti su bylomis
4. Visuomenės dalyvavimo teisės kreiptis į teismus
5. Access to Justice against Acts or Omissions
6. Kitų priemonių siekti teisingumo
7. Teisinė padėtis
8. Teisinis atstovavimas
9. Įrodymai
10. Laikinosios apsaugos priemonės
11. Dėl bylinėjimosi išlaidų
12. Finansinės paramos priemonės
13. Savalaikiškumas
14. Kiti klausimai
15. Yra užsienietis,
16. Tarpvalstybinės bylos

I. konstituciniams pagrindams,

Vokietijos Konstitucijos 20a straipsnį, „Grundgesetz“ teigiama, kad valstybė turi apsaugoti gyvūnų gyvybę ir gamtinis pagrindas, vykdomųjų ir teisminių veiksmų.

Tačiau bendra teisė į švarią aplinką, kurioje piliečiai gali tiesiogiai remtis administracinės ar teisminės procedūros nėra numatyta šiame straipsnyje. 19 straipsnio 4 punkte pateikiama bendrosios kompetencijos teismuose, nuolatinis visų asmenų, kurių teisės pažeistos, valdžios institucijos.

Kitų svarbių nuostatų Grundgesetz menkinti (Bund) federacijos ir žemių (Länder). 72 straipsnyje apibrėžiama gamtos apsaugos ir regioninio planavimo, jeigu turi įstatymų leidybos galią tol, kol Bund nereglementavo klausimo. Bendrieji principai, reglamentuojantys teisės aktai, gamtos apsaugos, teisės aktai dėl rūšių apsaugos ir dėl jūros gyvybės apsauga turi būti skirta „Bund“.

Bendrosios tarptautinės teisės normos yra sudėtinė federalinės teisės dalis. Tarptautinių susitarimų, kuriems įgyvendinti reikia priimti federaliniu įstatymu. Europos Sąjungos teisė yra tiesiogiai taikoma, laikantis tam tikrų sąlygų, kai Bund ir Länder neperkelta į nacionalinę teisę [1]. #1 Maždaug po pusantrų metų, ši padėtis buvo iš dalies pakeisti, šią sritį reglamentuojančius Vokietijos teisės aktus (skundai) – aplinkos umweltrechtsbehelfsgesetz po Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu ir įsigaliojo 29 m. sausio mėn., 2013.

II. Teismai

Vokietijos teismai yra nepriklausomi ir turi savo administracijos. Teisė apibrėžia teismų jurisdikcijos ir REACH organizacija. Yra teismų lygmeniu ir žemių (Länder) vyriausybės. Federalinis konstitucinis teismas ir federalinių žemių konstituciniai teismai nėra dalis reguliaraus audito sistema. Jų kompetencija apsiriboja klausimais, tiesiogiai liečiančių klausimų Konstitucijos. Tačiau piliečiai

gali kreiptis į konstitucinį teismą, kuris patikrintų, ar konstitucinės teisės buvo pažeistos, t. y. Verfassungsbeschwerde (vadinamuosius konstitucinius skundus), kuri yra svarbi Vokietijos teisės sistema.

Vokietijos teismų sistema turi kelis filialus. Vadinamieji bendrosios kompetencijos teismai nagrinėja privatinės teisės bylose ir baudžiamųjų bylų. Atskiras ir, tam tikru mastu, šie atskiri taisyklių

- Administraciniai teismai ir specializuoti teismai, atsakingi už atvejų, susijusių su
- darbo teisės,
- mokesčių teisės,
- socialinės teisės.

Paprastai nagrinėjamas bylas aplinkosaugos klausimais, administraciniai teismai yra atsakingi. Administraciniai teismai yra trijų pakopų:

- Administraciniai teismai (dažniausiai),
- Aukštesnieji administraciniai teismai (paprastai vienas atsakingas)
- Federalinis administracinis teismas (Leipzig).

Apskritai, kaip žemiausio lygio administraciniai teismai yra pirmosios instancijos teismai, pateikti apeliaciją galimybės aukštesnieji administraciniai teismai, o vėliau – Federalinis administracinis teismas. Tačiau tam tikrose aplinkos apsaugos bylose, ypač dėl infrastruktūros, Federalinis administracinis teismas atsako, kad tik vienos instancijos ir apeliacinis skundas įmanomas. Tai pasakytina apie keletą teismo bylų plan-approval procedūras, pvz.,

- Traukinių infrastruktūrą,
- Nacionaliniai tarp miestiniai keliai,
- Nacionaliniai vandenų keliai.

Vokietijoje nėra atskiri teismai, atsakingi už aplinkosaugos klausimus. Tačiau dauguma teismų kontoros specializuojasi aplinkos teisės srityje.

Galimybių ieškoti palankesnio teisinio reglamentavimo nėra plačiai taikoma praktika Vokietijoje. Be to, jurisdikcija yra aiškiai apibrėžta įstatyme iš anksto. Kilus abejonoms, teismas turi patikrinti, ar jie turi jurisdikciją, išskyrus kitų teismų jurisdikcijai.

Kai, ieškovai privalo įrodyti, kad jie yra „silpninami“; „savarankiškai“ reiškia, kad apskritai negalima teigti, kad kieno nors teisės (arba „teisių pobūdį ir pan.) buvo pažeistos. Antrasis aspektas yra „savaime“: nepakanka, kad nebuvo laikomasi teisinės valstybės principų, tačiau norint kreiptis į teismą ieškovas privalo pateikti įrodymų, jog nesilaikoma Darbo tvarkos taisyklės taip pat būtų suteikti specialią teisę į jį.

Aplinkosaugos klausimais sąvokos „savo teisių pažeidimas“ gali sukelti didelių kliūčių ieškovams. Daugelis aplinkos apsaugos teisės normų nesuteikia teisių privatiems asmenims. Kai tokios teisės normos nėra pažeidžiama, asmuo gali kreiptis į teismą ir reikalauti savo teisių pažeidimą. Ilgą laiką ši sąvoka reiškia, kad niekas negalėtų kreiptis į teismą „tik“ rengiant teisės aktus aplinkos apsaugos buvo pasirašyta, pakeista. Padėtis pasikeitė priimant naujus teisės aktus, sudaryta galimybė ginčyti aplinkos apsaugos organizacijos oficialiai registruoti bent kai kurių pažeidimų aplinkosaugos teisės aktus.

Apskritai, teismai yra kasacinio pobūdžio teisės apskūsti administracinius sprendimus. Dėl valdžių padalijimo palieka sprendimus administracinėse bylose administracijai. Kai kuriais atvejais, kai yra tik vienas galimas sprendimas, teismo sprendimas, reikės priimti konkretų sprendimą.

III. Galimybės susipažinti su bylomis

Kilus ginčams pagal Umweltinformationsgesetz (UIG) (ir panašios Länder teisės aktų) taikymo pagal Administracinių teisės. Sprendimas dėl prašymų pateikti informacijos administracinė įstaiga turi pritarti administracinio akto, kuris turi būti, pirma, padavė protestą pagal straipsnius 68–73 m. Administracinio teismo proceso kodekso (Verwaltungsgerichtsordnung – VwGO) negalima, išskyrus atvejus, kai ši administracinė peržiūra pagal Länder (žemių) teisės aktus. Jeigu atsakymas pareiškėjui palankų, jis gali kreiptis į administracinį teismą. Tais atvejais, kai prašymas pateikti informaciją nebuvo atsakyta, yra ieškinyms dėl neveikimo (neveikimo) gali būti pradėtas tiesiogiai administraciniam teismui. Kai kuriose žemėse teisių ombudsmenais Informacijos laisvės aktai yra tarpininkauja, interesų, taip pat atsižvelgiant į informacijos apie aplinką, tačiau nėra teisiškai privaloma ir kad šios institucijos paskirtas užduotis.

Pagal 5 straipsnį 4 dalį UIG tuo atveju, kai dalinis arba visiškas atsisakymas informacijos prašantis asmuo turi būti informuojamas apie galimas teisių gynimo priemones prieš sprendimą ir dėl organo, kuriam reikia spręsti, taip pat terminas, per kurį jis gali būti skundžiamas.

Prašymo suteikti informaciją procedūrinės taisyklės yra tokios: Prašymai gali būti pateikiami žodžiu arba raštu. Skundą reikia pateikti raštu, tarnyba ar institucija, atsisakydama suteikti informaciją per vieną mėnesį po to, kai sprendimas buvo priimtas. Aukščiausioji administracinė įstaiga bylos sprendimą dėl prieštaravimo. Apeliacinis skundas Teisingumo Teismui turi būti pateiktas per vieną mėnesį nuo sprendimo apie prieštaravimą buvo įteiktas ieškovui.

Teismai gali nurodyti, kad informacija turi būti atskleista visiškai arba iš dalies. Yra keletas sprendimų dėl informacijos apie aplinką sąvokos apibrėžimas, atsisakymo priežastis, taip pat apibrėžti įstaigų, kurios turi vykdyti pareigas pagal UIG ir ieškovų teisių Vokietijos teismai. (Žr. <http://www.umweltinformationsrecht.de/urteile.html> (tik vokiečių k.).

Paprastai administracinės įstaigos privalo teikti visą reikšmingą teismams, kaip numatyta šio straipsnio 99 dalyje, 1 dalies 1 sakinyje (VwGO verwaltungsgerichtsordnung- administracinio teismo proceso kodeksas). Tačiau šios medžiagos, taip pat būtų atskleisti ir procedūras, susijusias su prieiga prie dokumentų, paprastai tai nėra pageidautina. Taigi administracija gali atsisakyti teikti medžiagą pagal 99 dalies 1 sakinio 2 VwGO. Nuo 2001 m. Vokietijos teismai gali peržiūrėti ginčijamą informaciją, „in-camera-procedure“.

IV. Visuomenės dalyvavimo teisės kreiptis į teismus

Įstatyme numatyta, kad visuomenė gali dalyvauti administracinės procedūros dėl tam tikrų planų ir projektų svarbus.

Leidimų išdavimo procedūros

Po neoficialių ginčų tarp leidimų išdavimo institucijai ir investuotojui, investuotojas pateikia paraišką. Visuomenės dalyvavimas yra pradėti viešas pranešimas. Pagal teisės aktus Oficialiajame leidinyje ir internete, Bendrijos arba regioniniai dienraščiai. Vis daugiau Vokietijos valdžios institucijos skelbtų viešai internete. Po pranešimo dokumentai yra prieinami ne trumpiau kaip mėnesį toje vietoje, kur projektas gali daryti poveikį aplinkai. Dokumentai dažnai yra prieinami ir kitas didesnis miestas. Piliečiai gali pareikšti prieštaravimą, per dviejų savaitių laikotarpį, kai pagal projekto dokumentus skelbiamos viešai. Visi prieštaravimai po šešių savaitių laikotarpį nuo viešo pranešimo, tai reiškia, kad nėra leidimų išdavimo institucija neprivalo į jas atsižvelgti savo sprendimą. Prieštaravimo priežastys gali būti projektų arba pasiūlymų, kaip optimizuoti. Daugeliu atvejų pačios institucijos turi nuspręsti, ar bus taikomas atvejais, kai valstybės prašoma pareikšti savo prieštaravimus ir argumentus ir aptarti jas viešai. Iš tiesų valdžios institucijos dažnai nusprendžia už viešą diskusiją. Jei šalis prieštaravo projektą laikyti aplinkos teisės pažeidimais, institucijos sprendimas ir asmens teisės pažeidžiamos šalies, galima imtis teisinių veiksmų prieš šį sprendimą. Dėl sprendimų leidimus keletas prieštaravimų, numatyta aukštesnės instancijos administravimo organo – prieštaraujanti Šalis gali pareikšti ieškinį administraciniam teismui priėmus sprendimą.

Administracinis teismas atlieka i.e.infringement bylą (dėl aplinkos apsaugos teisės aktų, asmens veiksmai trečiųjų šalių teises, taip pat ir draudimui). Jei skundas priimtinas kaip visų konkrečių aplinkos teisės aktų pažeidimai yra peržiūrimi ir procesinių teisių.

Teisiškai privalomas bebauungspläne žemės naudojimo planams (miestų) teismai gali peržiūrėti dviem būdais:

- Jei kas nors turi tiesioginį poveikį statybos leidimas (kai reikalingas statybos leidimas, kaip kaimynė ir t. t.), asmuo gali būti pagrindinė žemės naudojimo planas persvarstomas tuo pačiu metu, jeigu jis yra susijęs su byla, ir, jei esama požymių, kad teritorinis planas gali būti neteisėtas. Jei Teismas nustato, kad žemės naudojimo plane yra esminių klaidų, jis paskelbiamas negaliojančiu, tačiau tik tiek, kiek yra bylos šalių (be kita šalis), t. y. ne plačiai visuomenei. Ši procedūra nėra labai dažnai daro tikrą poveikį aplinkai veikiau kalbama apie konkrečias disbalanso vietoje dėl projekto kaimynai.
- Peržiūra dėl privalomų žemės naudojimo planą, bet taip pat galima tik per vienerius metus po oficialaus paskelbimo. Ne visi trūkumai ir pažeidimai dėl žemės naudojimo plano ar jį pripažinti negaliojančiu. Privalomą žemės naudojimo planą bus pripažinta negaliojančia tik tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nustatytų, kad bent viena „pagrindinių“ išvardyti pažeidimai pagal įstatymą arba pripažintų jurisdikciją. Jei žemės naudojimo planą galutinai pripažintos negaliojančiomis šią bendrą peržiūrą, teisiniu požiūriu yra „negaliojantis“, atgaline data (ex tunc), o visi (be), o tai reiškia, kad aktas yra teisiškai vertinamas kaip nenumatytas sritis, taigi ir neplanuotų srityse taikomos teisės normos.

Paruošiamieji žemės naudojimo planams (flächennutzungspläne) ir kitų norminių planavimo sprendimus, tiesiogiai negali būti vertinamas kaip įmanoma teisiškai privalomus žemėnaudos planus. Čia galima peržiūrėti tik netiesioginis žemės naudojimo plano, jei būtų geriau pritaikyta konkrečiau projekto leidimą.

Teismai PAV teisėtumą procesinės ir materialinės [2] pagrįsti sprendimai, taip pat PAV procedūras, PAV procedūrų skirtingų veiksmų, kaip antai atrankos sprendimus ar apimties nustatymo sprendimai. #2 Taip yra dėl to, kad PAV sistema buvo įtrauktas esamų teisinių procedūrų ir nebuvo nustatyti kaip atskirą tvarką, pagal Vokietijos teisę.

Paprastai procedūrinės taisyklės pažeidimo tik rezultatus, kad būtų panaikintas sprendimas, jei šis pažeidimas galėjo turėti įtakos sprendimui. Projekto planavimo, o, kai kurie pokyčiai turi būti pašalinti pažeidimus. Tik tuo atveju, jei procedūros klaidų vadinamosioms „pagrindinėms“, t. y. klaidų, kurios, nepaisant šios procedūros rezultatai yra laikomas esminiu teisės dėl to sprendimo panaikinimo.

Teisę pateikti ieškinį teisme būtina dalyvauti konsultacijose su argumentais, vėliau pateikė Teisingumo Teismui (galimybės). Tai taikytina ir asmenims ir nevyriausybinėms organizacijoms – dalyvavimas yra privaloma išankstinė sąlyga teismo procesas.

Kadangi PAV negali būti ginčijami atskirai, žr. Vokietijos teismai laikinąsias apsaugos priemonės – PAV nėra įmanoma Vokietijoje.

Teoriškai, teismai gali peržiūrėti galutinius TIPK -decisions [3]. #3 Praktikoje tai yra retai, dėl to, kad investuotojas turi teisę į leidimo, jei jis atitinka visas išankstines sąlygas, ypač teisiškai nustatytus išvardytosios bundes-immissionsschutz-gesetz (BlmSchG. Federalinis kiekis – Kontrolės įstatymas), jis taip pat galėtų imtis teisinių veiksmų sprendimui vykdyti. Akredituotųjų aplinkosaugos asmenys ir NVO gali pateikti ieškinį ipcc-decisions.

Jeigu ieškovas teigia, kad buvo pažeistos procesinės teisės, teismas peržiūri tvarką ir nusprendžia, ar pažeidimas yra tokie dideli, kad juo prašoma panaikinti šį sprendimą.

Dalyvaujant viešose konsultacijose TIPK sprendimus taip pat yra privaloma išankstinė sąlyga ieškinį (galimybės). Laikinąsias apsaugos priemonės TIPK procedūroms nėra. Jei administracinė institucija arba teismas patenkino skubiai įvykdyti TIPK sprendimą, ieškinys dėl sprendimo neturi stabdomojo poveikio. Siekiant laikinai sustabdyti sprendimo vykdymą, TIPK ieškovams tada reikalauti papildomai turi stabdomąjį poveikį.

V. Access to Justice against Acts or Omissions

Gali būti teikiamos tik dėl tiesiogiai pareikšti ieškinį teisme fiziniams § 1004 kartu su 906 Vokietijos civilinio kodekso (vok. Bürgerliches Gesetzbuch, toliau – Civilinis kodeksas). Kaimynai gali pateikti pretenzijas (savininkams, nuomininkams ar savininkams). Nėra bendros apibrėžties, atstumas iki išmetimo šaltinis – tai priklauso nuo išmetamų teršalų poveikio kiekvienu konkrečiu atveju. Iki 5 000 EUR vertės ginčai, turi nagrinėti atsakingas apygardos teismas ir teismas yra atsakingas už visas aukštojo teismo vertes. Dėl visų įrodymų, kuriuos turi pateikti ieškovas. Yra nedaug atvejų, kuris priklauso nuo aplinkosaugos klausimais, nes paprastai dėl nutraukimo prašo ieškovas, išmetamųjų teršalų arba retai prašoma tik piniginės kompensacijos.

Visų kitų reikalavimų turi būti vertinami pagal baudžiamosios teisės ar civilinės atsakomybės teisę. Bet kuris asmuo gali pateikti pagal baudžiamąją teisę atsakingas žodžiu arba raštu, administracinių institucijų ar policijos funkcijas. Tvirtesnės priemonės – Prašymas leisti traukti baudžiamojon atsakomybėn. Jie turėtų būti vertinami atsižvelgiant į prokuratūros departamentų.

Prieš valstybės institucijas (teismo šaukimas nurodymo atlikti arba sustabdyti veiksmą (Mandamus administracinei įstaigai, siekiant atlikti tam tikrą veiksmą) gali būti išduodamas tik retais atvejais tiesiogiai teismuose. Pavyzdžiui, gatvės gyventojams labai užteršta kelių eismo departamentas gali priversti imtis veiksmų prieš triukšmo ir išmetamųjų dujų. Tačiau gyventojai turi įrodyti, kad administracinė institucija arba pažeidžiami galiojantys aplinkos apsaugos teisės aktai nebuvo įgyvendinti veiksmingus teisės aktus. Kelių transporto atveju § 35 straßenverkehrs-ordnung StVO (Kelių eismo kodekso) suteikia pagrindą. Tokių veiksmų priežastis, Vokietijos teisės aktuose, yra nedaug.

Atsakomybės direktyvos [4] įgyvendinama Vokietijos uschadg (umweltschadensgesetz – žalos aplinkai). #4 Atsakomybės už žalą aplinkai klausimus valstybės lygiu (Länder) yra atsakingos kompetentingos institucijos. Žemių (Länder) nustatyti atsakomybę potvarkį. Bendrą standartą, teigiama, kad federalinės aplinkos agentūros yra atsakingos už žalą aplinkai.

Prašymą imtis veiksmų, gali būti išduotas bet kurio nukentėjusio asmens padėtį ir aplinkos NVO. Nukentėję asmenys yra tie, kurie yra pažeisti jų teisės, ypač jų turto ar jų sveikatai ir žalą aplinkai. Aplinkos NVO turi būti registruojamos pagal § 3 – umweltrechtsbehelfsgesetz esą atsispindėjo UmwRG įstatymo (skundai). Nėra jokio specialaus formato prašymą imtis veiksmų. Prašymas turėtų būti toliau nurodytos dalys.

- Siuntėjas
- Žalos aplinkai aprašymu

i. Apie tai, kas atsitiko?

II. Kai tai nutiko?

III. Kaip jis vyksta?

IV. Kas yra atsakingas?

- Prašymas imtis veiksmų
- Paaiškinimas

Nėra būtinybės įrodymų apibūdinimas, tikėtino žala.

Jei administracija nesiima veiksmų arba nesiima veiksmų, nedelsiant, kai žalos aplinkai, jie gali iškelti bylą aplinkosaugos NVO. 2 dalis taikoma skundų dėl reikalavimų, kuriuos turi atitikti NVO, kai jos nori pareikšti ieškinį. Jei ši procedūra buvo nustatyti rekonstrukcijos veiksmus, vietos NVO turi dalyvauti ir pareikšti prieštaravimą.

VI. Kitų priemonių siekti teisingumo

Nėra tolesnių teisių gynimo priemonėmis aplinkosaugos klausimais.

Ombudsmenai yra tik privačioje srityje, pavyzdžiui, kasdienio dokumentų ir t. t., ir nėra specialios aplinkosaugos klausimus. Kai kurie nariai, atsakingi už duomenų apsaugą taip pat atsakingos už teisės gauti informaciją pagal Informacijos laisvės aktai (Informationsfreiheitsgesetz – federacijos ir federacinės valstybės). Paprastai jos yra gana gerai susipažinę su prieiga prie informacijos apie aplinką įstatymo, nes yra daug platesnio masto aplinkosaugos klausimais. Jie veikia kaip tarpininkai tarp informacijos turėtojai ir ieškovės. Yra besispecializuojančių prokurorų aplinkosaugos klausimais. Jos glaudžiai bendradarbiauja su policijos padaliniai, atsakingi už aplinkos apsaugos klausimus. Šiuos padalinius stebėti, kaip laikomasi aplinkosaugos baudžiamoji teisė ir apskritai aplinkos apsaugos normas.

VII. Teisinė padėtis

Teisinė padėtis	Administracinė procedūra	Teismo procesas
Asmenys	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka
NVO	bendrai: kaip asmenys, ypatingais atvejais aplinkos apsaugos teisės aktais: Papildoma pozicija, teisės pareikšti ieškinį aplinkos apsaugos interesus, turi būti įvykdyti keli reikalavimai	bendrai: kaip asmenys, ypatingais atvejais aplinkos apsaugos teisės aktais: Papildoma pozicija, teisės pareikšti ieškinį aplinkos apsaugos interesus, turi būti įvykdyti keli reikalavimai
Kiti juridiniai asmenys	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka
Ad hoc grupės	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka
Užsienio NVO	bendrai: kaip asmenys, ypatingais atvejais aplinkos apsaugos teisės aktais: Papildoma pozicija, teisės pareikšti ieškinį aplinkos apsaugos interesus, turi būti įvykdyti keli reikalavimai	bendrai: kaip asmenys, ypatingais atvejais aplinkos apsaugos teisės aktais: Papildoma pozicija, teisės pareikšti ieškinį aplinkos apsaugos interesus, turi būti įvykdyti keli reikalavimai
Kiti [5]#5	Vertės sumažėjimas savo teisių sąvoka	Galimybės pripažinti registraciją savo teisių pažeidimas, sąvoka

Valstybės įstaigomis, kurios nėra tiesiogiai susijusi su byla ir neturi teisės dalyvauti aplinkosaugos byloje.

VIII. Teisinis atstovavimas

Pirmosios instancijos teisme nėra privaloma būti atstovaujama advokato. Visais atvejais atstovavimas būtinas didesnis. Nepaisant to, beveik visi Pirmosios instancijos teismo procesuose advokato veikla būtų prižiūrima, nes aplinkos apsaugos procedūros yra tokios sudėtingos, kad skamba miglotai negali prižiūrėti visas teises pasekmes. Specializuotos aplinkosaugos advokatai konsultuoja visais procedūros etapais, pradedant viešas konsultacijas, siekiant išvengti kliūčių asmens ar organizacijos teisme. Tai reiškia, kad teisinis atstovavimas, Vokietija atlieka itin svarbų vaidmenį. Advokatų paslaugos dažnai peržengia įprastos teisinės konsultacijos. Jie glaudžiai bendradarbiauja su ieškovės; Dažnai atsako, kurį aplinkosaugos teisininkų ir kitų ekspertų atitinkamais klausimais.

Vienas iš būdų susisiekti su advokatu, – susisiekti ir paprašyti NVO. Beveik visi advokatai turi tinklapį, kuriame pateikiama informacija apie jų specializaciją, nuorodas, paslaugas ir išlaidas. Kai kurios advokatų paslaugiai naudoti portala, kuriame kontaktiniai duomenys ir nuorodos į jų interneto svetaines galima rasti. <http://www.umweltanwaelte.de/> Kai kurios advokatų idur tinklas bendradarbiauja informacijos paslaugų – Informationsdienst Umweltrecht“ (aplinkos teisės). <http://www.idur.de/> Jie yra organizacijos narės, informacinius leidinius ir seminarus apie galiojančius ir naujus teisės aktus ir pradinės konsultacijos.

IX. Įrodymai

Kai administraciniai teismai nagrinėja bylas aplinkosaugos klausimais, jie neapsiriboja tik tuo, kad Šalys informacija. Teismai gali (ir privalo, jei reikia) faktus nagrinėja savo vardu pateikti įrodymų (taip pat ir ex officio tyrimas). Tačiau praktiškai šis pakeitimas ypač iki ieškovės kaltinimus, kad galėtų įrodyti, jog jie yra pagrįsti. Tam dažnai reikia remtis ekspertų nuomones. Taigi aplinkos apsaugos organizacijos bendradarbiauja ir padengti specifinių sričių ekspertų gamtos apsaugos įrodymams pateikti.

Nauji įrodymai gali būti pateikiami tik labai ribotomis aplinkybėmis. Apskritai esama labai griežtas taisyklės reikalaujama, kad visi su byla susiję įrodymai turi būti pateikti kuo skubiau, dažnai, t. y. kai institucijos nusprendžia, ar projektas gali būti leidžiamas. Jei asmenys arba organizacijos neatskleistų savo susirūpinimą šiuo ankstyvuju projekto rengimo etapu, šie argumentai negali būti vėliau byla teisme. Tačiau reikia pabrėžti, kad, nepaisant nuostatos, prieštaravimų pateikimo per administracinę procedūrą, nauji įrodymai gali būti pateikiami visose proceso stadijose, netgi baigiamajame teismo posėdyje.

Teismai yra nepriklausomi ir laisvas įrodymų siekiant nustatyti, ar yra teisės pažeidimas ir įvertinti pažeidimo sunkumas.

Laikinosios apsaugos priemonės.

Paprastai, pateikus apeliacinį skundą ar ieškinį teisme, administracinis sprendimas turi stabdomąjį poveikį. Tačiau yra kelios šios taisyklės išimtys. Nėra jokio sustabdomojo poveikio, nustatyto keletu atvejų, ypač jei nėra konkrečių teisės aktų vykdymas – o taip yra daugumos aplinkosaugos klausimų.

Jei nėra jokio sustabdomojo poveikio, administracijos sprendimas galioja ir gali būti vykdomi iškart neatsižvelgiant į apeliacinį skundą ar ieškinį teismui, išskyrus atvejus, kai ieškovas aiškiai prašo sustabdyti ir teismas su tuo sutinka.

Laikinosios apsaugos priemonės įmanomos vykstant teismo procesui apskritai. Aplinkosaugos klausimais grupė atlieka svarbų vaidmenį, pavyzdžiui, kai negrįžtama žala gamtos ištekliams, kyla pavojus. Prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones susijęs su administraciniu sprendimu.

Teikiant prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių, ieškovas turi įrodyti, kad prašymas būtų priimtinas, nes nuolatinį, non-injunctive veiksmų. Be to, ieškovas turi įrodyti, kad Teisingumo Teismo prejudicinį sprendimą būtina, t. y. tam tikra šios bylos elementas yra toks skubus, kad sprendimas taikant įprastą teisminę procedūrą būtų atliktas pernelyg vėlavai, kad laikinąsias apsaugos priemones. Šios skubos svarbą galima įdiegti įvairias aplinkybes. Pavyzdžiui, skubos atvejais gali būti grindžiama tuo, kad jei projektas buvo sustabdytas iki Teisingumo Teismo sprendimo, kiltų nepataisoma žala (t. y. išpjauti medžiai, gamtinio kraštovaizdžio sunaikinti ir t. t.). Kaip laikinąsias apsaugos priemones gali būti prašoma tik dėl skubos atveju, kai nėra nustatyto termino.

Teismo sprendimus galima apskųsti. Tačiau teismas gali nuspręsti, ar jos suteikia teisę pateikti apeliacinį skundą ir byla turi būti itin svarbūs.

XI. Dėl bylinėjimosi išlaidų

Sąnaudų straipsnis

Kreipdamasis į teismą aplinkosaugos klausimais, pareiškėjas paprastai patiria išlaidų, šių kategorijų išlaidos:

- **Widerspruchsverfahren administracinių procedūrų (išlaidos)**

Tam tikrose aplinkos apsaugos bylose pareiškėjai, prašantys teisingumas turi pradėti administracinę procedūrą, kaip pirmas žingsnis. Pavyzdžiui, tais atvejais, kai gyventojai, siekiančių, kad savivaldos institucijoms imtis priemonių prieš pernelyg didelį triukšmą kelia eismas ar pramonės objektų. Todėl pareiškėjai turi pateikti raštišką skundą (vok. Widerspruch); atsakingai institucijai, kuriame jos aiškina, kodėl institucijos sprendimas ar veiksmai pažeidžia jų teises. Šios procedūros sąnaudos yra santykinai nedidelės.

Tačiau daugelyje aplinkos klausimais, pvz., atliekant poveikio aplinkai vertinimą, administracinį skundą per peržiūros procedūrą yra negalimas. Pareiškėjai turi būti atsakinga institucija, teisme iš karto.

- **Teismo mokesčiai**

Jei prašymo teikėjas turi kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais, taikomi skirtingi teismo mokesčiai, galiausiai byla išsprendžiama. Nėra

- **Mokesčių procedūros pradžios**
- **Apeliacijos mokesčiai**
- **Mokesčiai už laikinųjų apsaugos priemonių:** Jeigu atvejis yra toks skubus, kad bylos būtų reguliariai reikėtų didelę žalą, pareiškėjai gali prašyti laikinųjų apsaugos priemonių, laikinas apsaugos priemones (Einstweiliger Rechtsschutz). Žyminis mokesčiai taip pat taikomas šiais atvejais.
- **Advokatų mokesčiai**

Kai reikia advokato teisinio atstovavimo, teismas, advokatų mokesčius įtraukti lemiamas aspektas byloje patirtas bylinėjimosi išlaidas. Pralaimėjęs bylą, galiausiai, pareiškėjai gali tekti padengti ne tik savo, bet ir advokatų išlaidas gali būti apkaltintas ieškovės advokatai tam tikru mastu išlaidas. Paprastai viešosios valdžios institucijai išvengti advokatų mokesčiai yra atstovaujama darbuotojams, tačiau, pavyzdžiui, investuotojams privačioms šalims gali atstovauti advokatai, kuri gali lemti išlaidas padengti pralaimėjusioji šalis.

- **Išlaidos, išlaidos ekspertams**

Aplinkos srityje daug duomenų, kurie yra svarbūs sprendimui byloje (įrodymų), turi būti analizuojami ir pateikiami specialistams. Daugiau įgūdžių ir laiko, kad būtų investuojamas į analizei ir pateikiant svarbius faktus, tuo didesnės išlaidos mokslinių tyrimų ir ekspertų.

Išlaidų apskaičiavimas pagal sistemą streitwert (suma)

Pagal Žyminių mokesčių įstatymo (Gerichtskostengesetz – GKG) ir Teismo mokesčiai priklausys nuo ieškinio suma (vadinamosios streitwert), kurį apibrėžia Teisingumo Teismas. Tai reiškia, kad Teisingumo Teismas turi įvertinti kaip interesas galėtų būti išreikšta pinigais. Kuo didesnė suma numatyta, nustatytas teismo, Aukštojo teismo mokesčiai ir kitos išlaidos (pvz., advokatų mokesčius), kurios tam tikru mastu yra apskaičiuojamos atitinkamai.

2002–2006 m. aplinkosaugos bylose ginčijama suma buvo nuo 2 000 iki 260.000 (!), ypatingais atvejais. Statistiškai, dydis gali svyruoti nuo 20.000 iki 25.000 eurų, tačiau gerokai skiriasi. Apie 8 % prašymų gamtos apsauga susijusiems ginčams, kurių suma yra iki 2 000 EUR, 24 % – nuo 2000 iki 10,000 EUR, o dar 21 % – nuo 10.000 iki 15,000 EUR. Tai reiškia, kad daugeliu šių atvejų, kurios suma ne didesnė kaip 15,000 EUR buvo grindžiamas išlaidų apskaičiavimas. Tačiau apie 32 % visų atvejų per šį laikotarpį ginčijama suma buvo nuo 15.000 iki 40,000 EUR ir maždaug 15 % daugiau kaip 75,000 EUR.

Taigi, ieškinių aplinkosaugos klausimais labai skiriasi. Labai sunku, tiesiog turi būti iš anksto apskaičiuoti išlaidas.

Sąnaudų apskaičiavimo procedūros pradžios

Dėl Pirmosios instancijos teismo, kuris siekia 5 000 EUR, jei yra 25,000 EUR vertės klausimas.

Šią sumą sudaro 933 EUR ir procesines išlaidas advokatui maždaug 1 700 EUR kiekvienam šalys pagal Advokatų įstatymo nustatytos kompensavimo normos, plius PVM, t. y. $933 + (2 \times 1700) + PVM$. Išlaidos, susijusios su savo advokatą gali būti gerokai didesnės, kadangi dauguma ekspertų nėra darbe dėl advokatų mokesčių sistema, bet ir individualių darbo sutarčių skaičius sudaro penki. Į šią sumą neįtrauktos jokios išlaidos įrodymų ir (arba) ekspertų nuomones, kurios gerokai viršija šią sumą.

Kaip matėme, ginčijama suma gali būti mažesnė, bet ir gerokai didesnė nei 25,000 EUR, ir padidina išlaidas kilo atitinkamai: Dėl ginčo suma yra 2 000 EUR procedūrinių išlaidų ir advokatų išlaidos ir išlaidos, būtų apie 1 000 EUR, apie 15,000 EUR, 4 000 EUR, turi būti apskaičiuotos. Šis išaugs iki 6.800, jeigu ginčijama suma yra 40.000 ir 9,500 EUR, jei ginčijama suma yra 75,000 EUR.

Skundų teikimo išlaidų

Dėl antrosios instancijos sprendimų apskundimo apeliacine tvarka (vok. Berufung), jei taikoma, procedūrų išlaidos ir išlaidos advokatų išlaidų įrodymai būtų apie 5,800 EUR, bet taip pat gali padidėti iki 7 700 EUR.

Trečiosios instancijos (peržiūra), jei taikoma, apie taikomas tokio paties dydžio.

Šie skaičiai yra susiję su ginčo suma yra apie 25,000 EUR, faktinės sąnaudos gali būti gerokai mažesnės ar didesnės arba mažesnės, jei teismas nustato kitą ginčijamos sumos.

Apskaičiuojant išlaidas taikyti laikinąsias apsaugos priemones (Vorläufiger Rechtsschutz/einstweilige Konkursas

Ginčytinos sumos bei audito mokesčiai yra maždaug 50 % suma, mokėtina pagal įprastą teismo procesą. Tačiau byla nėra nuspręsta, kad šiame etape dėl laikinųjų apsaugos priemonių išlaidos yra papildomos išlaidos, paprastai vadovaujasi šių atvejo (-ų).

Laimėti arba pralaimėti bylą, kas galiausiai bus?

Aplinkosaugos klausimais bendrosios taisyklės taikomos administracinio teismo procesas. Dalis šių taisyklių dėl principo „moka pralaimėjusi šalis“ 154 Administracinio proceso kodekso (Verwaltungsgerichtsordnung – VwGO). Tai reiškia, kad pralaimėjusios šalies turi padengti visas teismo mokesčiai, sumokėti savo advokatui, taip pat atlyginti bylą laimėjusios šalies advokato. Tačiau įstatymuose nustatoma riba, bylą laimėjusios šalies kompensacijos suma, jeigu advokatui neapsiriboti bendrosios taisyklės. Jos skiriasi, kiek tai susiję su ginčijama suma. Skaičiavimai pavadinimas sumą nuo 700 EUR iki 2 500 EUR pirmosios instancijos ir 900–3 000 EUR antrosios ir 900 EUR ir 2 000 EUR – už trečiąjį, jei taikoma, visi duomenys, susiję su ginčo suma yra 25,000 EUR.

Išlaidos, išlaidos ekspertams

Išlaidas, susijusias su įrodymų ir eksperto mokesčiai neįtraukti į pirmiau pateiktus įverčius. Šiuo atveju netaikomas principas „pralaimėjęs moka“: Eksperto ataskaitą pateikiančios šalies arba kitos aplinkybės turi padengti išlaidas. Net jeigu šalies, jos nėra automatiškai kompensuojamos. Tačiau Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad šalis pralaimi, turi prisiimti išlaidas, susijusias su kitos šalies įrodymų visiškai arba iš dalies. Jei Teisingumo Teismas priėmė nutartį dėl įrodymų, kurie turi būti pateikti, pralaimėjusioji šalis turi padengti jos.

Išlaidų įrodymus Paprastai aplinkosaugos bylos, yra sunku įvertinti. Išlaidų įrodymus eksperto išvada yra sunkiai prieinami pagal 5.000 ir gali sudaryti iki vidutiniškai 25,000 EUR. Daug atvejų, kai keli ekspertai reikalingi skirtingi dalykai kiekiai gali būti gerokai didesni.

XII. Finansinės paramos priemonės

Atleidimą nuo proceso išlaidų arba susijusių aplinkosaugos klausimais

Netaikomos jokios išimtys, procedūrinių ar susijusių išlaidos aplinkosaugos klausimais, aplinkos apsaugos organizacijos, ar panašiais atvejais.

Finansinė parama ir teisinė pagalba aplinkosaugos klausimais

Pagal Civilinio proceso kodekso 116 (Zivilprozessordnung (Civilinio proceso kodeksas) ir 166 dalis (Verwaltungsgerichtsordnung (VwGO Administracinio proceso kodekso)

- Asmenys
- taip pat teisės subjektams (pavyzdžiui, taip pat aplinkos apsaugos organizacijos)
- kai jie įsisteigę arba gyvena Vokietijoje ar kitoje ES ar EEE valstybė narė, jos gali prašyti finansinės pagalbos, kai jos nori iškelti bylą teisme, ir trūksta išteklių.

Asmenys turi parodyti, kad yra nepakankamai finansinių išteklių dalyvauti byloje be teisinės pagalbos ir kad jie nori iškelti bylą teisme, turi pakankamai sėkmės perspektyvų ir taip pat nėra piktnaudžiavimas.

Be to, juridiniai asmenys, pavyzdžiui, aplinkosaugos organizacijos taip pat privalo įrodyti, kad jos palaiko savo ieškinį prieštarautų viešajam interesui.

Tačiau praktikoje tai, kad aplinkos apsaugos organizacijos gali prašyti suteikti teisinę pagalbą aplinkosaugos klausimais nėra aktualus, kadangi iki šiol atrodo, pvz., kai teisinė pagalba nebuvo suteikta iškeltoje byloje organizacija, skatinanti aplinkos apsaugą. Viena iš priežasčių gali būti tai, kad teismai, nustatyti, ar asmuo arba asociacija atitinka kriterijų „nepakankami ištekliai“ nustatyti griežtus standartus.

2008 m. OVG muenster (Vyriausiasis Šiaurės Reino-Vestfalijos žemės administracinis teismas) nusprendė, kad dėl teisinės pagalbos prašymo buvo pradėta organizacija, skatinanti aplinkos apsaugą, nes nepagrįstai nepasinaudojo organizacijos finansinį rezervą sukurti anksčiau teisiniais tikslais taip pat gali siekti ir gauti lėšų, ypač, jei jis nori iškelti bylą teisme.

Ta organizacija yra pripažinta kaip neturintis lėšas, jeigu ji panaudoja visą savo lėšų teismo bylą. Be to, Teisingumo Teismo nuomone, taip pat asmeninio turto organizacijos nariams turėtų būti atsižvelgta prieš suteikiant teisinę pagalbą būtų galima laikyti.

Pro bono teisinę pagalbą, viešąjį interesą aplinkosaugos srityje ginančių teisės organizacijų ar teisininkų

Priešingai nei kitose srityse, pavyzdžiui, migracijos, ad hoc arba oficialiai pro bono teisinę pagalbą arba labdaros veiksmus, nėra tradicijų teisininkams – aplinkos klausimams, net jeigu kai kurie šios srities ekspertai sutaria dėl lengvatinių tarifų tam tikrais atvejais. Apskritai aplinkos teisės advokatų specializacija yra reti ir brangūs.

Dauguma atvejų aplinkosaugos klausimais, aplinkos apsaugos organizacijos. Kartais didesnių aplinkos organizacijos, specialistai, susiję klausimai. Vis dėlto retai būna, kad organizacijos „ekspertai specializuojasi teisininkai tuo pačiu metu.

Teisės klinikų, nagrinėjančių aplinkos apsaugos bylas

Iki šiol nedaugelis egzistuojančių teisės klinikos Vokietijoje nėra susiję su aplinkosaugos bylose. Teisės klinikų veiklos iki 2008 m., net neteisėtai buvo Vokietijoje, kaip teisinės pagalbos advokatų išimtinė jo privilegija buvo formaliai ši profesija. Bet kuris kitas asmuo, netgi aktyvios teisės specialistų, pavyzdžiui, teisėjų, grėstų persekiojimas teikiant teisinę pagalbą ne tokia siaura teisinė sistema. Reformos 2007/2008 teisės klinikų gali veikti, tačiau kol kas klinika aplinkai.

XIII. Savalaikiškumas

Administracinės leidimų išdavimo procedūros, terminai, skirti sprendimus. Vykdamas leidimų išdavimo procedūras, bendro pramonės įmonių yra 7 mėnesių laikotarpis, skirtas įgyvendinti didelius projektus ir 3 mėnesių mažiems projektams. Administracija gali pratęsti terminą, jeigu jie gali kreiptis dėl pagrįstos priežasties. Vykdamas leidimų išdavimo procedūras, didelės apimties projektams, pvz., nacionalinių kelių, geležinkelių, vandens kelių nėra nustatytų terminų, bet numatyta, kad sprendimai turi būti priimami „per pagrįstą laiką“ arba „veiksmingai“.

Ieškinį dėl neveikimo, jei institucijos nepriima sprendimų dėl projekto, nepaisant to, kad jie buvo pateikti atitinkamus dokumentus, galima pateikti teismo institucijos neveikimo po trijų mėnesių.

Remiantis duomenimis, kuriuos paskelbė Federalinė teisingumo ministerija 2011 m. [6], yra 10,9 mėnesių trukmę Pirmosios instancijos vidutiniškai 4,6 mėnesius – vidutiniškai trumpesnį laiką kai kuriose žemėse ir yra ilgiausias 25 mėnesių laikotarpis vidutiniškai kitose federalinėse žemėse. #6 Procedūros, pradedant aukštesnieji administraciniai teismai, yra 15,7 mėnesių, pirmosios instancijos nacionaliniu vidurkiu, ir 6,3 mėnesius – vidutiniškai trumpesnį laiką kai kuriose žemėse ir yra ilgiausias 28 mėnesių laikotarpis vidutiniškai kitose federalinėse žemėse. Taigi, net ir vidurkio tyrimas gali užtrukti keletą metų, kai dalyvauja du ar daugiau atvejų.

Po to, kai Vokietija buvo sukritikuotas Europos Žmogaus Teisių Teisme, 2011 m. lapkričio mėn. buvo priimtas naujas teisės aktas, pagal kurį bylos šalims apie teismo procedūras, gali imtis pernelyg ilgai, ir reikalauti specialios žalos, jei procedūra truks pernelyg ilgai [7]. #7

XIV. Kiti klausimai

Federalinė ministerija paskelbė vadovą, kad apžvelgiami apie teises pagal Orhuso konvenciją, įskaitant teisę kreiptis į teismą. <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/a.to.jAnalyticalStudies/handbook.final.pdf> NVO vadovai paskelbė kelis vadovus ir aktyvistus ir jų regioniniai skyriai.

Pavyzdžiui, [Vadovas: Teisės dalyvauti ir aplinkos apsaugos grupės ieškinį \(PDF\)](http://www.ufu.de/en/environmental-law.html). Išsamesnės informacijos galima rasti departamento interneto svetainėje ir valstybės dalyvavimo aplinkos teisės instituto nepriklausomos aplinkos klausimais. <http://www.ufu.de/en/environmental-law.html>

Alternatyvaus ginčų sprendimo dažniau naudojamas Vokietijoje per pastaruosius metus. Aplinkosaugos klausimų sprendimas priklauso nuo to, ar yra atitinkamų teismų teisėjų mokymus šioje srityje. Administraciniuose teismuose, Šlėzvingo (Šlėzvingas-Holšteinas) ir Greifsvaldas (Meklenburgas-Pomeranija) turi specialias programas, skirtas Teismo tarpininkavimo. 2010–2007 m. buvo tik du teismai yra tarpininkavimo procedūros. Per kai kurias gerai žinomas tarpininkavimo procedūras, per didelius infrastruktūros leidimų išdavimo procedūras (Berlyno ir Frankfurto oro uosto pagrindinės stoties, oro uosto). Tačiau jiems nepavyko išvengti bylos po to, kai buvo priimtas sprendimas.

XV. Yra užsienietis,

Vienas iš pagrindinių ramsčių Vokietijos Konstitucijoje, galimo Grundgesetz nediskriminavimo sąlyga. Nuo 2006 m. Vokietija taip pat aiškus vienodo požiūrio įstatymo (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz), kurie buvo parengti atsižvelgiant į Europos kovos su diskriminacija teisės aktus ir apima išsamesnes taisykles dėl kovos su diskriminacija, visų pirma civilinės teisės, darbo teisės, mokesčių teisės ir suteikiama speciali teisių gynimo priemonės kovoti su diskriminuojamais veiksmais ar neveikimu valstybės ir privatiems asmenims. Vis dėlto nėra specialių proceso teisės anti-discrimination-rules iki šiol.

Pagal Įstatymo dėl teismo procedūrų vokiečių kalba turi būti vartojama, teisme ir teismo procedūrų. Tačiau yra viena išimtis dėl Brandenburgo žemėje, kurioje sorbian-speaking mažuma turi teisę naudoti savo kalbą.

Vokietija iki šiol nėra reguliariai teikia vertimo raštu ir teismo procese. Administracinio teismo posėdžius vertimo žodžiu išlaidomis gali būti laikomi auslagen (teismo išlaidos) ir po to turės būti padengia pralaimėjusioji šalis.

XVI. Tarpvalstybinės bylos

Šalių visuomenei daro tarpvalstybinį poveikį aplinkai turinčių projektų gali būti suteiktas teisės espoo-related Espo konvencijos, Orhuso konvencijos, ES teisės aktai ir aarhus-related ES teisės aktus ir dvišalius susitarimus. NVO nėra konkrečių nuostatų, kaip nurodyta VII antraštinėje dalyje.

Susijusios nuorodos

- Nacionalinių teisės aktų portalas <http://www.gesetze-im-internet.de/>
- Dėl teisės kreiptis į teismą:
  - [Aplinkos apeliacijų umweltrechtsbehelfsgesetz aktas \(anglų kalba\)](http://www.bmu.de/files/english/pdf/application/pdf/umwelt_rechtsbehelfsgesetz_en_bf.pdf), http://www.bmu.de/files/english/pdf/application/pdf/umwelt_rechtsbehelfsgesetz_en_bf.pdf
  - Aplinkos apeliacijų umweltrechtsbehelfsgesetz aktą (vokiečių kalba), <http://www.gesetze-im-internet.de/umwrg/>
- [Teisininkai, kurie specializuojasi aplinkosaugos srityje](#)
- [Informationsdienst Umweltrecht idur- informacijos tarnybos \(aplinkos teisės\)](#)

[1] *Po to, kai ES Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-115/09 (BUND, Trianel, Vokietijos 2011 m. gegužės mėn.)*

Direktyvos 2003/35/EB įgyvendinimas; tai pasakytina apie teisę kreiptis į teismą, aplinkos apsaugos organizacijos.

[2] *Poveikio aplinkai vertinimas*

[3] *Taršos integruota prevencija ir kontrolė*

[4] *2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl aplinkos Atsakomybė*

[5] *Prie šios kategorijos turėtų būti priskiriamos visos potencialios suinteresuotosios šalys, kurios nepriskirtos prie ankstesnių kategorijų,*

pvz., ar kompetentingos institucijos gali apskųsti kitų kompetentingų institucijų sprendimus ir pan.?

[6] *(tik vokiečių k.) http://www.bmj.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2011/20111014_Durchbruch_beim_Schutz_vor_ueberlangen_Gerichtsverfahren.html*

[7] *http://www.bmj.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2011/20111014_Durchbruch_beim_Schutz_vor_ueberlangen_Gerichtsverfahren.html (tik vokiečių k.).*

Tai teksto mašininis vertimas. Šio puslapio savininkas neprisiima jokios atsakomybės dėl šio mašininio vertimo priemone išversto teksto kokybės.

Paskutinis naujinimas: 14/09/2016